

EN ANDERLEDES FOTOKONKURRENCE:

Hjælp os med at forstå biernes fødekilder
ved at sende billeder ind

AF YOKO L. DUPONT¹, PER KRYGER²

¹Institut for Bioscience, Aarhus Universitet

²Institut for Agroøkologi, Aarhus Universitet

De fleste biavlere ved, at raps, frugttræer og hvidkløver er vigtige trækplanter for bier. Men hvad samler honningbierne ellers på? Blomster kommer og går, og det skifter fra sted til sted og uge til uge, hvad der findes af blomster. Honningbierne er fantastisk gode til at følge blomstringen, og finder hurtigt de skiftende pollenkilder. Det gør de ved at have spejdere, som konstant er på udkig efter rige blomsterforekomster. Kan vi bi-interessererede mennesker bruge samme princip om at flere øjne ser bedre, og ved fælles hjælp afdække hvad der er værdifulde fødeplanter? Hjælp os med at blive klogere på biernes spisevaner, og deltag i en fotokonkurrence her i Tidsskrift for Biavl! Du behøver hverken at være fotograf eller bruge avanceret fotoudstyr. Men del dine observationer af gode trækplanter med os og andre biavlere.

Sådan gør du

Har du set eller hørt honningbierne arbejde flittigt i blomster i dit nærområde? Måske en plante, som normalt ikke gør sig bemærket med store blomster eller flotte farver, en eksotisk haveplante, eller blot andre planter end dem, som vi kender som biernes foretrukne pollenkilder (se tabel 1)?

Send dit/dine billeder til lkm@ecos.au.dk og angiv fotografens navn, sted, dato (hvis taget med telefon lagres dette med billedet), og gerne et bud på blomstens navn. Så vil vi hver måned resten af sæsonen dele et udvalg af billeder med bladets læsere.

Ved indsendelse af billeder giver du tilladelse til, at billederne (med angivelse af fotograf) fremadrettet må bruges af Institut for Ecoscience og Offentlig Bisygdomsbekæmpelse ved Aarhus Universitet, samt af Danmarks Biavlerforening.

Projekt Biernes Pollenforsyning

I projektet Biernes Pollenforsyning, som er finansieret af EU's biavlprogram (Landbrugsstyrelsen), har vi forsøgt at blive klogere på hvilke planter, som bierne samler pollen fra. Frivillige biavlere har samlet bibrød, som nyligt er samlet ind af bierne, ca. hver 3. uge i forsøgsbigårde over hele landet gennem sæsonerne 2020 og 2021. Det har resulteret i 311 prøver.

Dette bibrød er siden blevet analyseret ved mikroskopi, hvor det er muligt at adskille forskellige pollentyper, typisk plantefamilier eller planteslægter. Men da nært beslægtede planter som regel også har pollen, som ligner hinanden, kan pollen sjældent identificeres til planteart. Pollen bestemt til stenfrugtslægten *Prunus* kan for eksempel både være de vilde buske mirabel og slåen, eller dyrkede kirsebær og blommer. Ligeledes kan pollen bestemt til ranunkelfamilien dække både forårsblomster som erantis og vorterod, og sommerblomstrende smørblomster eller skovranke (måske bedre kendt som klematis).

Honningbierne skelner heller ikke altid mellem beslægtede plantearter når de samler pollen. For træer af stenfrugtslægten, er samlebierne aktive i blomster af både mirabel, slåen, kirsebær og blomme. Sandsynligvis samler de fra de træer, som er rige på pollen og nektar på et givent tidspunkt i det landskab, hvor bierne står. I perioder med smalhals kan honningbierne også ty

Bi i perlehyacint. Foto Per Kryger.

Krokus. Foto Mariko Hayashi.

Bi i skilla. Foto Yoko L. Dupont.

Erantis. Foto Yoko L. Dupont.

Bi i vorterod. Foto Erik Traun.

Mirabel. Foto Yoko L. Dupont.

til pollenkilder, som de ikke ellers bruger. Dette kan være forklaringen på, at nogle prøver indeholder en større andel af overraskende pollentyper. For eksempel har vi set, at enkelte pollenprøver kan indeholde en stor mængde pollen af eg, ask, fyr eller gråbynke, som ellers kendes som vindbestøvede planter.

Honningbierne er gode til at følge med i blomstringen af forskellige blomster, og skifter hurtigt til nye, gode pollenkilder. Honningbierne kan ændre trækmønster fra uge til uge, men også i nogle tilfælde over få dage. Ved indsamling af bibrød hver 3. uge, er det derfor muligt, at nogle pollentyper, som blev indsamlet af bierne, ikke blev registreret.

Selvom indsamling af bibrød har givet os et godt indblik i biernes pollenforsyning i danske landskaber, kan vi stadig lære nyt om biernes foretrukne fødekilder. Vi håber, I vil bidrage til vores fælles viden.

Tabel 1. I projektet Biernes Pollenforsyning samlede biavlere over hele landet i alt 311 prøver af nyindsamlet bibrød. De oftest forekommende pollentyper er listet herunder.

Plante	Antal prøver	%
Frugtræer		
(sten- og kernefrugt)	185	59,5
Raps	163	52,4
Hvidkløver	151	48,6
Ahorn	146	46,9
Mælkebøtte	144	46,3
Brombær/Hindbær	118	37,9
Pil	114	36,7
Valmue	62	19,9
Røllike	62	19,9
Honningurt	53	17,0
Tidse	51	16,4
Hestekastanie	48	15,4